

28.2.2013

Helsingin kaupunki
Talous- ja suunnittelukeskus
Tuula Saxholm
Tero Niininen

Pyyntö muistion laatimiseksi 18.2.2013

MUISTIO CHECKPOINT HELSINKI – KUVATAIDEHANKE ESITYKSESTÄ TAIDEMUSEON NÄKÖKULMASTA

Talous- ja suunnittelukeskus pyysi kokouksessa 18.2.2013 taidemuseolta muistiota 1.2.2013 päivätystä esityksestä Checkpoint Helsinki – kuvataidehankkeen organisoimiseksi ja käynnistämiseksi vuosina 2013 – 2014.

Helsingin taidemuseo on käynyt Checkpoint Helsinki – kuvataidehankkeen toimijoiden kanssa keskusteluja (21.8.2012, 18.9.2012, 1.2.2013). Lisäksi taidemuseon tiloissa järjestettiin yksi Checkpoint Helsingin tilaisuuksista (17.9.2012).

Taidemuseo näkee hankkeessa merkittäviä mahdollisuuksia kehittää Helsinkiä kuvataidekaupunkina ja saada Helsinkiin kansainvälistä kuvataidetta ja näkyvyyttä.

Taidemuseo haluaa tuoda esiin asiasta seuraavia keskeisiä asioita, jotka liittyvät hankkeen

1. yhteistyökumppaneihin, profiloitumiseen ja tapahtumallisuuteen
2. kokoelman keräämiseen ja julkisen taiteen hankintaan
3. hallintointiin ja rahoitukseen.

Checkpoint Helsinki – kuvataidehankkeen organisoimiseksi ja käynnistämiseksi vuosina 2013 – 2014 esityksessä luonnehditaan Checkpoint Helsinkiä lyhyesti. Esityksessä viitataan 10.10.2012 päivättyyn esiselvitykseen, joka löytyy linkistä: [Checkpoint Helsinki](#). Tämä esiselvitys pohjautuu suurelta osin Kiasma- teatterissa 1.6.2012 hankkeen järjestämään avoimeen tapamiseen.

Jäljempänä käytetään ”esitystä”, kun viitataan helmikuussa päivättyyn esitykseen kaupungille, ja ”esiselvitystä”, kun viitataan lokakuussa päivättyyn esiselvitykseen.

28.2.2013

Esityksen mukaan:

- Checkpoint Helsinki esittäytyy kansainvälistä nykytaidetta tuottavaksi ja esittäväksi organisaatioksi, joka tuottaa kaupunkitilaan ja erilaisiin esityspaikkoihin sijoituvia teoksia. Toteutetuista teoksista kerätään **Checkpoint Helsinki kokoelmaa**. Helsingin kaupungilla tulisi olemaan etuosto-oikeus kokoelman teoksiin ja se voi nimelliskorvausta vastaan hankkia teokset Helsingin taidemuseon kokoelmaan.
- Checkpoint Helsinki on itsenäinen toimija. Sen toiminnan organisoimiseksi on perustettu **Checkpoint Helsinki tukiyhdistys ry.**, joka vastaa toiminnan hallinnosta ja taloudesta.
- Toiminta perustuu verkostoihin. Teostuotannot toteutetaan yhteistyössä muiden paikallisten toimijoiden kanssa. **Yhteistyökumppaneiksi** ovat muodostumassa Helsingissä toimivat taidemuseot, Helsingin juhlaaviot, taiteilijaresidenssitoimija HIAP, IHME-nykytaidefestivaali ja Keskustakirjasto.
- Toiminta perustuu **joustavaan tuotantorakenteeseen**. Toimintaa linjaavat vaihtuvat **kansainväliset kuraattoriryhmät**.

1. Hankkeen yhteistyökumppanit, profilointi ja tapahtumallisuus

Taustaksi:

Pääkaupunkiseudulla toimii Valtion taidemuseoiden ja Helsingin taidemuseon lisäksi 9 **taidemuseota** sekä Taidehalli. Suomen kuvataiteilijoista yli puolet asuu pääkaupunkiseudulla. Yliopistot, korkeakoulut ja tutkimuslaitokset sekä korkeatasoinen tutkimustoiminta on keskittynyt huomattavissa määrin alueelle. Keskeiset kuvataiteen järjestöt ovat sijoittuneet Helsinkiin. Taidegallerioita Helsingissä on yli 70. Helsinkiin ja sen ympäristöön sijoittuu siten suuri joukko taidekentän toimijoita.

Esityksessä mainitun **IHME-nykytaidefestivaalin** takana on Taidesäätiö Pro Arte, joka perustettiin Helsinkiin syksyllä 2007. Taidesäätiön tavoitteena oli luoda uusi kuvataiteen alan toimija vahvistamaan kuvataiteen asemaa yhteiskunnassa tuottamalla ja esittämällä kuvataideprojekteja sekä edistämällä keskustelua kuvataiteesta. Sen toiminta on kansainvälistä ja suunnattu kaikille taiteesta kiinnostuneille. Taidesäätiö Pro Arten toiminnan perustana on vuosittaisten IHME-tuotantojen kokonaisuus. Taiteen päivien, IHME-päivien, lähtökohtana on IHME-projekti, jonka tuloksena on kansainväliseltä taiteilijalta pääkaupunkiseudulle julkiiseen tilaan toteutettava (tilapäinen) teos. Julkiseen teokseen sisältyvä yhteisöllisyys on yksi valintakriteereistä. IHME-päivät sisältävät yleisöluentoja, taidekasvatusta ja julkaisutoimintaa ilmaiseksi. Lähde: www.ihmeproductions.fi/

Postiosoite
PL 5400
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
taidemuseo@hel.fi

Käyntiosoite
Jaakonkatu 3 B, 6. krs
Helsinki 10
<http://www.taidemuseo.fi>

Puhelin
+358 9 310 87049

Faksi
+358 9 310 87040

Tilinumero

Y-tunnus
0201256-6
Kotipaikka Helsinki

28.2.2013

Esityksessä mainittu **HIAP (Helsinki International Artist Program)**, on Suomen suurin kansainvälinen taiteilijaresidenssikeskus Helsingissä. HIAP toimii Suomenlinnassa ja Kaapelitehtaalla. Sen toiminta keskittyy kuvataiteeseen ja tukeutuu laajaan verkostoon Suomessa ja kansainvälisesti. Residenssi keskittyy erityisesti nykytaiteen parissa työskenteleviin taiteilijoihin ja kuraattoreihin. HIAP järjestää residenssitoiminnan lisäksi muuta sitä tukevaa toimintaa, mm. julkisia tilaisuuksia, näyttelyitä, luentoja, työpajoja, konsertteja, keskustelutilaisuuksia ja muita tapahtumia. HIAP huolehtii Kaapelin gallerian toiminnasta. Lähde: www.hiap.fi/.

Helsingin taidemuseo on yksi Suomen ja Pohjoismaiden suurimmista taidemuseoista. Virasto toimii kuvataiteen historian ja visuaalisen kulttuurin uusien ilmiöiden tulkkina. Taidemuseon perustehtävä on luoda mahdollisuuksia ihmisen ja kuvataiteen merkitykselliselle kohtaamiselle. Taidemuseo järjestää vuosittain useita erikoisnäyttelyitä yhteistyössä taiteilijoiden ja kansainvälisten taidelaitosten kanssa. Kansainvälisyys on taidemuseon näyttelyohjelmalle leimallista ja yhteistyökumppaneita on eri puolilta maailmaa Latinalaisesta ja Pohjois-Amerikasta Aasiaan ja Eurooppaan.

Helsingin taidemuseolla on tällä hetkellä näyttelytilat Tennispalatsissa. Meilahden museorakennus suljettiin 11.6.2012. Taidemuseo pitää myös yllä Kluuvin galleriaa. Taidemuseo kartuttaa ja hoitaa taidekokoelmaa, johon kuuluvat myös kaupungin julkiset taideteokset. Taidemuseon kokoelmat levittyvät laajasti ympäri kaupunkia julkisiin tiloihin. Kokoelman teoksista on sijoitettu kaupungin virastoihin ja laitoksiin sekä puisto- ja katutiloihin noin 40 %.

Helsingin taidemuseo on Uudenmaan aluetaidemuseo. Aluetaidemuseotyön tavoitteena on vahvistaa alueen taidemuseoiden asemaa niiden omassa toimintaympäristössään ja siten edistää taidemuseotoimintaa ja visuaalista kulttuuria alueella.

Helsingin juhlaviikot on Suomen suurin monitaidefestivaali, joka järjestetään vuosittain elo-syyskuun vaihteessa. Juhlaviikkojen tehtävänä on tarjota laajalle kotimaiselle ja ulkomaiselle yleisölle ainutlaatuisia taide-elämyksiä. Juhlaviikoille sijoittuu Taiteiden yö- tapahtuma. Vuonna 2012 festivaalilla oli yli 180 000 kävijää. Juhlaviikkojen taustaorganisaationa toimii Helsingin kaupungin perustama Helsinki-viikon säätiö. Säätiössä toimivat Helsingin juhlaviikot ja Musica nova Helsinki. Lähde: www.helsinginjuhlaviikot.fi

Keskustakirjasto on Töölönlahdelle kaupunkilaisten kohtaamispaikaksi suunniteltu uudenlainen pääkirjasto. Sen on tarkoitus valmistua itsenäisyyden juhluvuonna 2017

Profiloitumiseen liittyvä kansainvälisyys:

Esityksen mukaan Checkpoint Helsinki keskittyy kansainväliseen toimintaan ja korkeatasoisiin, nousussa oleviin taiteilijoihin. Vuonna 2012 toteutetun open call –ideahaun yhteydessä saaduista ehdotuksista valitaan toteutettavia pilottihankkeita. Eri vaiheiden jälkeen toteutettavaksi vuoden 2013 syksyllä jää noin 5 teosta. Alkuvuodesta 2013 haetaan ehdotuksia kansainväliseen kuraattoripooliin ja kuraattoritukiryhmään. Kuraattorit tekevät omat ehdotuksensa toteutettaviksi projekteiksi. Keväällä järjestetään myös kansainväliselle taidekentälle suunnattu haku, jossa haetaan teosehdotuksia vuosille 2014 – 2015.

Yhtenä kansainvälisenä vertailukohtana on vuonna 1985 Lontooseen perustettu Artangel, joka on tuottanut projekteja erilaisiin julkisiin tiloihin. Sen toi-

28.2.2013

minta perustuu yksityiseen rahoitukseen. Viime aikoina se on tehnyt yhteistyötä Tate Modernin kanssa.

Checkpoint Helsingin esityksessä toinen mainittu vertailukohta on Liverpoolin biennaali. Liverpoolin biennaali pidettiin ensimmäisen kerran vuonna 1999. Se on maansa suurin kansainvälinen nykytaiteen festivaali ja se on kestoltaan kymmenen viikkoa.

Esityksessä ja esiselvityksessä on tarkemmin kuvattu näitä toimijoita. Esiselvitykseen sisältyy myös kuvauksia mahdollisista yhteistyökumppaneista ja yhteistyömalleista. Esiselvitys sisältää myös arvioita siitä, miten Checkpoint Helsinki erottautuu nykyisistä taidekentän toimijoista.

- Checkpoint Helsinki näkee esiselvityksessään IHME-festivaalin luontevana sisarorganisaationa. Toiminnan erottavina tekijöinä nähdään se, että Checkpoint Helsingin ydintointimintana on taidekokoelman kartuttaminen, se, että taiteellisen linjan luovat vaihtuvat kansainväliset kuraattorit sekä se, että Checkpoint Helsingin painopisteenä ovat nousevat kansainväliset taiteilijat.
- Checkpoint Helsinki käyttää Helsingissä ja Suomessa jo olevia residenssitiloja ja näkee HIAPin luontevana yhteistyötahona.
- Checkpoint Helsinki viittaa Juhlaviikkoihin yhteistyökumppanina sekä esityksessä että esiselvityksessä (s. 10).

Mitä tulee Helsingin kaupungin omiin toimijoihin, esityksen mukaan kevään aikana selvitetään, toimiiko Checkpoint Helsinki jatkossa parhaiten tiivimmässä yhteydessä johonkin toiseen toimijaan, kuten Helsingin juhlaviikkoihin tai Helsingin taidemuseoon. Esityksen mukaan osa Checkpoint Helsingin toimintaa on tapahtumatuotantoa, produktioita.

Taidemuseon näkemys:

Taidemuseon näkemyksen mukaan Checkpoint Helsingillä tulisi olla oma julkisuusprofiili. Checkpointin projektien tulisi erottua taidemuseon ja kaupungin muiden kulttuurilaitosten toiminnasta.

Liverpoolin biennaali on jo pitkään toiminut festivaali, joka on vakiinnuttanut paikkansa Britannian suurimpana kuvataidefestivaalina. Liverpoolin kaupunki on myös merkittävästi panostanut festivaaliin. Mikäli tavoitellaan vastaavan suuruista tapahtumaa, se vaatii merkittävää resursointia.

Helsingin juhlaviikot on noussut mahdolliseksi hankkeen yhteistyökumppaniksi. Tämä tapahtumaluonteinen profiloituminen ja juhlaviikkojen ajankohdan linkittäminen voisi olla toimiva konsepti, joka vahvistaa kuvataiteiden

28.2.2013

osuutta juhla viikkojen ohjelmistossa ja lisää siten myös kansainvälistä näkyvyyttä.

Helsingin taidemuseon julkisen taiteen toiminta keskittyy pysyviin julkisiin taideteoksiin, jotka ovat pääasiassa olleet kotimaisten taiteilijoiden teoksia. Yksi esimerkki Helsingin taidemuseon kansainvälisestä julkisen taiteen hankkeista on Robert Wilsonin suunnittelema Tapio Wirkkalan puisto.

Checkpoint Helsingin kansainväliset verkostot ja kontaktit voivat olla yksi yhteistyömuoto Helsingin taidemuseon kanssa, kun on kyse kansainvälisistä julkisen taiteen kilpailuista ja hankkeista.

2. Kokoelman kerääminen ja julkisen taiteen hankinta:

Checkpoint Helsinki kokoelma ja Helsingin taidemuseon kokoelmat

Koska taidemuseolla ei ole tiedossa, mitä Checkpoint Helsingin yksittäiset tulevat taideprojektit ovat, se ei voi niitä myöskään ennalta arvioida. Tästä syystä muistiossa keskitytään arvioimaan päätöksentekoa ja prosesseja.

Esiselvityksessä esitettyä: Checkpoint Helsinki esiselvityksen mukaan 10.10.2012 Checkpoint Helsinki tuottaa teoksia osaksi kaupunkitilaa ja Helsingin taidekokoelmaa (s.15).

Esiselvityksen mukaan Checkpoint Helsingillä on esisto-oikeus teoksiin. Mikäli Checkpoint Helsinki –taidekokoelmaa aletaan kartuttaa jo olemassa olevien instituutioiden alaisuuteen, etuosto-oikeus määritellään sopimuksissa näille tahoille (s. 23).

Esityksessä esitettyä: Checkpoint Helsinki kuvataidehanke-esityksen 1.2.2013 mukaan mainitut kansainväliset kuraattoriryhmät tulevat kutsumaan ajankohtaisia nykyaikaisia taiteilijoita työskentelemään Helsingissä ja tuloksena on eri puolilla Helsingin kaupunkitilaa ja erilaisiin esityspaikkoihin sijoittuvia teoksia tai projekteja. Toteutetuista teoksista kerätään Checkpoint Helsinki –kokoelmaa (s. 1).

Esityksen mukaan Helsingin kaupungilla olisi etuosto-oikeus projektien tuloksena syntyviin taideteoksiin ja se voisi halutessaan nimelliskorvauksella hankkia teokset Helsingin taidemuseon kokoelmaan (s. 3).

Taidemuseon näkemys:

Mikäli kaupunki myöntää hankkeelle rahoitusta, Helsingin taidemuseo katsoo, että Checkpoint Helsinki –taidekokoelman suhde Helsingin kaupunkiin tulisi selventää, mihin tätä kokoelmaa kerätään ja kuka sitä hallinnoi. Lisäksi

28.2.2013

tulisi selventää Checkpoint Helsinki kokoelmaan liittyvät päätöksentekoprosessit.

Mikäli Checkpoint Helsingin tarkoitus on, että teoksia liitetään Helsingin taidemuseon kokoelmiin, taidemuseo katsoo, että päätösvalta Checkpoint Helsingin tuottamien teosten valinnasta ja liittämistä taidemuseon kokoelmiin tulee olla taidemuseolla ja sen johtokunnalla, tai lahjoituksen arvosta riippuen johtokunnalla tai kaupunginhallituksella.

Julkisten taideteosten ollessa kyseessä hankkeiden valmisteluun sisältyy huomattava määrä selvitystyötä, joka liittyy teoksen sijoituspaikkaan, sen ylläpitoon ja kunnostukseen. Kaikki tämä julkisten teosten suunnitteluun, toteuttamiseen ja huoltoon liittyvät asianhaarat vaativat asiantuntemusta, hallintokuntien välistä tiivistä yhteistyötä sekä ennen kaikkea riittäviä taloudellisia resursseja.

Mikäli Checkpoint Helsinki alkaa tuottaa kaupunkitilaan pysyvää julkisen taiteen teosta, on teoksen tuottaminen prosessina verrattavissa siihen, miten julkisen taiteen lahjoitushankkeet hoidetaan kaupungin taholta. Checkpoint Helsingin tulisi hyvissä ajoin hankkeen alussa olla yhteydessä taidemuseoon kokoelmaprojekteistaan ja pysyvistä julkisen taiteen hankkeistaan. Näissä hankkeissa on selvitettävä, minkä osuuden ko. prosesseissa Checkpoint Helsinki voi hoitaa oman organisaationsa resursseilla.

Taidemuseon määrärahoilla toteutetuissa julkisen taiteen hankkeissa taidemuseo tekee taiteilijavalinnat. Aloite teoksen sijaintipaikasta tulee usein rakennusvirastolta tai kaupunkisuunnitteluvirastosta. Teokset ovat pääsääntöisesti paikkaansa suunniteltuja. Taidemuseo vastaa tällöin julkisen taiteen hankkeista ja toteuttaa teokset tiiviissä yhteistyössä asianosaisten hallintokuntien kanssa.

Lahjoitushankkeissa muiden viraston osuus prosessissa painottuu ja taidemuseon tehtävänä on olla asiantuntijan roolissa sekä vastaanottaa teos sen valmistuttua.

Lahjoitushankkeiden prosessi Helsingin kaupungilla:

Lahjoitushankkeet alkavat jonkun yhteisön tai muun tahon aloitteesta lahjoittaa Helsingin kaupungille julkiseen tilaan sijoitettava taideteos. Taidemuseo toimii kaupungin puolesta hankkeen koordinaattorina. Taidemuseo selvittää ensin hankkeen toteutumisen edellytykset sekä informoi hankkeesta muita keskeisiä virastoja, kuten kaupunkisuunnitteluvirastoa ja rakennusvirastoa. Lahjoittajatahon kanssa selvitetään heidän toiveensa koskien

28.2.2013

teoksen paikkaa ja teoksen olemusta. Tähän selvitykseen kuuluu myös taiteilijavalintaa koskevat lähtökohdat.

Teoksen paikan hakeminen ja siitä sopiminen tehdään yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston ja rakennusviraston kanssa. KSV:n ja HKR:n tiedot ja näkemykset ovat keskeisiä paikkaa määriteltäessä. Lahjoittajan toiveet otetaan luonnollisesti huomioon.

Kun paikasta on päästy yhteisymmärrykseen, voi lahjoittajataho pitkälti päättää, ketä taiteilijaa he haluavat käyttää. Yhtenä vaihtoehtona on julistaa kilpailu aiheesta. Taidemuseo on asiantuntijana taiteilijavalintaa koskevissa asioissa tarpeen mukaan.

Teoksesta tehty luonnos tai vaihtoehtoisesti voittanut kilpailuehdotus hyväksytetään kaupungin asianosaisissa virastoissa lausuntopyynnöin (virastolausunto, johtokunta- tai lautakuntalausunto), jotka arvioivat hanketta omalta kannaltaan. Lahjoittajataho voi tässä vaiheessa tehdä kaupunginhallitukselle lahjoituskirjan. Lahjoituskirjan hyväksyminen varmistaa sen, että kaupunki ottaa teoksen sen valmistuttua vastaan.

Tämän jälkeen lahjoittajataho tilaa luonnoksen mukaisen teoksen taiteilijalta. Kaupunki pääsääntöisesti huolehtii teoksen perustusten tai vastaavien rakenteiden rakentamisesta, mikäli niitä tarvitaan. Taidemuseo vastaa tässä yhteydessä yleensä tarvittavien lupien hakemisesta. Teoksen valmistuttua ottaa taidemuseo teoksen kokoelmiinsa ja sen hoidosta sovitaan tapauskohtaisesti HKR:n ja Taidemuseon kesken.

Päätöksen lahjoituksen vastaanottamisesta, kun kyseessä on julkinen taideteos, tekee yleensä kaupunginhallitus.

Taidemuseon näkemys:

Helsingin kaupungilla taidemuseo hankkii julkista taidetta julkisiin tiloihin. Julkisen taiteen hankkeet ovat pääsääntöisesti paikkaansa suunniteltuja.

Taidemuseo hoitaa vuosittain lukuisia julkisen taiteen projekteja, joista osa on myös kansainvälisiä. Julkisen taiteen hankkeisiin sisältyvät taidemuseon omilla määrärahoilla toteutettavat hankkeet, prosenttiperiaatteella toteutettavat hankkeet ja yllä mainitut lahjoitushankkeet. Vuosittain on käynnissä 4-5 kpl omia hankkeita, rakennuksiin, puistoihin ja katualueille toteutettavia prosenttihankkeita 15-20 kpl sekä lahjoitushankkeita noin yksi/2 vuotta. Uutena

28.2.2013

ovat uusille asuinalueille prosenttiperiaatteella toteutettavat hankkeet, joita vuonna 2013 on käynnissä Kalasatamassa 3 kpl.

Myös julkisen taiteen lahjoitushankkeet edellyttävät huomattavaa panostusta Helsingin kaupungilta, ennen ja jälkeen teoksen valmistumisen. Teoksesta riippuen ylläpito voi vaatia myös huomattavia resursseja määrärahoissa ja henkilöstön työmäärässä. Checkpoint Helsingin käynnistämien hankkeiden suunnittelussa on selvitettävä, minkä osuuden ko. prosesseissa Checkpoint Helsinki voi hoitaa oman organisaationsa resursseilla.

Viime vuosina lahjoitushankkeita on ollut käynnissä noin yksi kolmessa vuodessa. Checkpoint Helsingin tuotanto saattaa moninkertaistaa sellaisten käynnissä olevien hankkeiden määrän, jotka ovat verrattavissa julkisen taiteen lahjoitushankkeisiin. Helsingin taidemuseolla ei ole Checkpoint Helsingin projektituotannon tyyppiseen, uuteen laajaan toimintaan osoittaa talousarviossaan 2013 eikä taloussuunnitelmavuosien raamissa taloudellisia tai henkilöstöresursseja.

3. Hallinnointi ja rahoitus

Esityksen mukaan: Checkpoint Helsinki pyrkii vuonna 2013 teos- ja tapahtumatuotannon käynnistämisen ohella rakentamaan toimintamallia tuleville vuosille. Tuotantorakenne on esitelty vuonna 2012 tehdyssä esiselvityksessä. Keväällä 2013 on valmisteilla suunnitelmat tuotantorakenteen käynnistämiseksi.

Esityksen liitteenä olevaan kustannusarvioon sisältyvät arviot Checkpoint Helsinki –hankkeen henkilöstökuluista, toimitilakustannuksista, perustamiskuluista, tiedottamisesta, kansainvälisistä matkoista sekä teostuotannosta.

Teostuotantojen kustannukset koostuvat materiaalien, taiteilijapalkkioiden, dokumentoinnin, pedagogisen ohjelman, Open call –palkkioiden sekä luonnospalkkioiden kustannuksista. Lisäksi tuotantokustannuksiin sisältyvät produktiotilavuokrat ja kansainvälisen seminaarin järjestäminen.

Esityksen mukaan Checkpoint Helsinki hanke vaatii pilottivaiheen 2013 – 2014 jälkeenkin kaupungin perusrahoituksen. Saman arvion mukaan tällöin muilta ulkopuolisilta tahoilta saatavan projektirahoituksen osuus on kasvanut.

Esiselvitykseen sisältyy pitkän aikavälin visiona nykytaiteen esittämiseen soveltuva Checkpoint Helsinki –rakennus, jossa vanhoja ja uusia teostuotantoja voidaan esittää. Esiselvityksen mukaan vuonna 2013 Checkpoint Helsinki –kokoelman suhteen luodaan toimintamalli, joka mahdollistaa teosten varastoinnin, konservoinnin teosten esittämisen ja lainaamisen valtakunnallisesti

28.2.2013

ja kansainvälisesti. Esiselvityksen mukaan Checkpoint Helsinki – teoskokoelman sijoittamiskysymys ratkaistaan yhteistyössä Helsingin kaupungin ja muiden toimijoiden kanssa vuonna 2013/2014.

Taidemuseon näkemys:

Taideteostuotannon kustannuksien osalta taidemuseo ei voi arvioida tarkemmin esityksen liitteenä olevaa talousarviota 2013 - 2014, koska taidemuseolla ei ole ennalta tietoa toteutettavista taideprojekteista.

Tämän päivän julkinen taide on erittäin monimuotoista, materiaaleiltaan, tekniikoiltaan ja tuotantotavoiltaan. Julkisen taiteen hankkeet voivat siten olla kustannuksiltaan vaihtelevasti eri kokoluokkaa. Prosessit voivat siten vaatia enemmän tai vähemmän resursseja. Tästä syystä taideprojektien vaatimaa työtä ei voida arvioida esimerkiksi hankkeiden lukumäärällä.

Taidemuseo voi arvioida tehtyä talousarviota ainoastaan vuosina 2013 ja 2014 teostuotantokustannuksiin varattavan kokonaismäärärahan perusteella. Määrärahaa voi verrata taidemuseon Julkisten taideteosten hankinta – määrärahaan:

Ensimmäisenä vuonna Checkpoint Helsinki on arvioinut taideteosten ja projektien tuotantoon ja siihen liittyvään toimintaan käytettävän 265 000 euroa.

Tästä summasta pelkästään tuotantoon, materiaaleihin ja taiteilijapalkkioihin on budjetoitu 160 000. Tämä määrä on samansuuruinen kuin mitä taidemuseolla on vuosittain julkisten taideteosten hankintaan. Julkisten taideteosten hankinta - määräraha vuonna 2013 on 156 000 euroa. Summaan sisältyy taideteosten tuotanto, materiaalit ja taiteilijapalkkiot.

Checkpoint Helsingin toiminnan kaikki kulut (johon sisältyvät arviot henkilöstökuluista, toimitilakustannuksista, perustamiskuluista, tiedottamisesta, kansainvälisistä matkoista sekä teostuotannosta, eli materiaalien, taiteilijapalkkioiden, dokumentoinnin, pedagogisen ohjelman, Open call –palkkioiden sekä luonnospalkkioiden kustannuksista, produktiutilavuokrista ja kansainvälisen seminaarin järjestämisestä) vuonna 2013 on arvioitu olevan 539 000 euroa.

Vuonna 2014 Checkpoint Helsinki on arvioinut taideteosten ja projektien tuotantoon käytettävän yhteensä 370 000, josta tuotantoon, materiaaleihin ja taiteilijapalkkioihin on budjetoitu 300 000. Toiminnan kaikkien kulujen vuonna 2014 on arvioitu olevan 741 000 euroa.

Taidemuseon taideteosvarastokysymys on ratkaisematta. Taidemuseolla ei ole tarjota varastotilaa Checkpoint Helsingin tuottamille taideteoksille.

28.2.2013

Koska Helsingin kaupunki on suunnitellut tukevansa hanketta merkittävällä summalla ja Checkpoint Helsinki on toimintansa organisoimiseksi perustanut tukiyhdistyksen vastaamaan hallinnostaan ja taloudestaan, tulee yhdistyksen myös huolehtia oman taloutensa seurannasta ja raportoinnista kaupungille.

Taidemuseolla ei ole hallinnollisia resursseja hankkeen määrärahaseurantaan.

Kaupungin tulee voida arvioida hankkeen onnistumista vuositasolla. Checkpoint Helsingin tulisi tehdä toiminnastaan kokonaisvaltainen selvitys. Tämän arviointi olisi mahdollista toteuttaa lausuntokierroksella, jossa asianosaiset kaupungin hallintokunnat (lauta- ja johtokunnat) arvioivat hankkeen tuloksia oman toimintansa kannalta. Kaupunginhallituksen olisi näin mahdollista tehdä tarvittavat määrärahapäätökset arvioinnin perusteella.

4. Yhteenveto

Taidemuseo näkee hankkeessa merkittäviä mahdollisuuksia kehittää Helsinkiä kuvataidekaupunkina ja saada Helsinkiin kansainvälistä kuvataidetta ja näkyvyyttä.

Checkpoint Helsingille tulisi luoda selkeät toiminta-, rahoitus- ja päätöksentekomallit. Sen jälkeen olisi mahdollista selkeyttää Checkpoint Helsingin ja kaupungin eri organisaatioiden ja Helsingin taidemuseon väliselle yhteistyölle muodostettavat toiminta- ja rahoitus- sekä päätöksentekomallit.

Taidemuseolla ei ole talousarvio- eikä taloussuunnitelmavuosina osoittaa hallinnollisia resursseja hankkeen määrärahaseurantaan, ei myöskään hankkeiden tuotannon tukemiseen.

Esityksessä esitetään, että Helsingin kaupunki rahoittaa Checkpoint Helsingin toimintaa sen käynnistämiseksi vuosina 2013 – 2014. Esityksen mukaan ensimmäiset pilottihankkeet toteutetaan syksyllä 2013. Kaupungin tulee voida arvioida hankkeen onnistumista vuositasolla esimerkiksi lausuntokierroksella (lauta- ja johtokunnat). Kaupunginhallituksen olisi näin mahdollista tehdä tarvittavat päätökset siitä kuinka hanketta tuetaan jatkossa.

Helsingin kaupungin taidemuseo toteuttaa vuosittain useita julkisia taideteoksia kaupungin kiinteistöihin sekä puisto- ja katualueille. Taidemuseon julkisen taiteen hankkeet ovat pääosin kotimaisten taiteilijoiden tiettyyn paikkaan suunniteltavia teoksia, mutta myös kansainvälisiä hankkeita on toteutettu ja suunnitteilla. Julkisten taideteosten hankinta – määräraha vastaa suuruusluokaltaan vuonna 2013 Checkpoint Helsingin taideteosten tuotantoon (tuotanto, materiaalit ja taiteilijapalkkiot) budjetoiduista kustannuksista.

28.2.2013

Esityksestä ja esiselvityksestä ei ilmene, mikä Checkpoint Helsingin ja Helsingin taidemuseon kokoelmien suhde olisi tulevaisuudessa. Taidemuseo katsoo, että päätösvalta Checkpoint Helsingin tuottamien teosten valinnasta ja liittamisestä taidemuseon kokoelmiin tulee olla taidemuseolla ja sen johtokunnalla tai kaupunginhallituksella riippuen kyseessä olevasta taideteoksesta.

On todennäköistä, että osa teostuotannoista on sen luonteisia, että ne edellyttävät ylläpitoa, konservointia tai varastointia. Näiden vaatimat resurssit tulisi ennakoida, sillä taidemuseolla ei ole tarjota tähän resursseja eikä varastotilaa.

Taidemuseon lisäksi Checkpoint Helsinki esittää laajaa yhteistyötä useiden eri toimijoiden kanssa. Checkpoint Helsingin profiilin ja produktiotuotantomallin kautta hankkeen luonteva yhteistyökumppani voisi olla Helsingin kaupungin puolelta Helsingin juhlatuotantoyhtiö.